

SELMECI UJSÁG

Társadalmi hetilap.

Előfizetési árak.		Felelős szerkesztő	Kiadó és laptulajdonos:	Hirdetési díjak millimeter árszabás szerint.
Selmecbányán:	Vidéken:	Wagner László dr.	Nádossy Ferenc	Nyilttér sora 40 fillér.
Egész évre 8 K — f.	Egész évre 9 K — f.	Selmecbánya.	Zólyom.	Hirdetési és előfizetési díjak a kiadó címére Zólyomba küldendők.
Félévre 4 K — f.	Félévre 4 K 50 f.	Szerkesztőség: Deák Ferenc-utca 2.	(Telefon szám. 11.)	
Negyedévre 2 K — f.	Negyedévre 2 K 30 f.			
Megjelenik minden esütörtökön.		Főmunkatársak: A főiskola hallgatói.		Kéziratokat nem adunk vissza.

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk.

Történetek.

Mindennek van története. Az igaz történeteket azonban kevesen ismerik. Ezek minálunk a színpalak mögött játszódhatnak le. A közönség csak a színpadot látja s a rosszul betanult szerepeket hallja. A színjáték mostanában a városi színpadon nem művészet, hanem csak csepürágás. Illuziókat csak korlátolt emberekben tud kelteni.

Képviselőválasztás előtt három miniszter buzdította a hivatalnok sereget a szabad meggyőzés követésére és biztosította őket a büntetlenségről. A mi tisztviselőinkből hárman buzdultak neki az igazságnak s hangos szóval hirdették, hogy negyvennyolcasok.

Egy szép napon azonban a főispán magához rendelte a tisztviselőket s nagyon kevés szóval értésére adta a háromnak, hogy különbeni következmények terhe alatt Pallavicinire kell szavazniok. A csodálkozás nagy volt, a méltatlankodás határtalan, a vers vége azonban mégis az lett, hogy a három közül csak egy mert szembe szállni a főispáni akarattal.

Ez a vakmerő ember Kuti István rendőrkapitány volt. Komor arccal

ugyan, de bátor daccal szavazott le a függetlenségi párt jelöltjére, a főispán fenyegetésére rá se hederítve. A másik kettő közül az egyik szabadságra ment, a másik nem szavazott sehova.

A mostani polgármester nem volt a kettő között. Ő sem szavazott, nem ugyan azért, mert negyvennyolcas volt és sem a főispáni akarattal szembe helyezkedni nem akart, sem maggyőződése ellenére, hanem azért, mert nem tudta, melyik párt marad uralmon. Ő saját érdeke szempontjából feltétlenül ehhez akart és fog esatlakozni.

Kuti Istvánt a főispán egy kanál vízben megfojtotta volna, ha tudta volna. A kapitány ur azonban nem félt egészen addig, amíg a volt polgármester el nem halt és az új meg nem lett választva. Akkor azonban megijedt, mert a rendőrfőkapitányt a főispán nevezi ki s ő kegyvesztett volt ennél. Ő pedig főkapitány akar lenni, mert jussa volt hozzá.

Bizony kis hijja volt, hogy ettől az állástól el nem esett. Kinevezését nem a főispán nemes és fenkölt gondolkodásának köszönheti, hanem annak, hogy a polgármesternek olyan sógora volt, akit mindenáron magasabbra akar

tolni. A kinevezés esodájának ez volt a nyitja.

Kinevezték azért, mert a kapitányi állásnak meg kellett üresednie, a megüresedésnek pedig a polgármester sógora kedvéért kellett bekövetkeznie. Ebben az időben indult meg a madarászás, melyről el kell ismernünk, hogy sikeres volt, mert a polgármester lemadarászta a főispánt.

Akadály volt bőven, de az el lett hárítva. A legnagyobb az volt, hogy a sógornak nem volt jogi szakképzettsége, a törvény pedig oly bolondul rendelkezik, hogy anélkül kinevezni senkit sem lehet. Ezt a legnagyobb akadályt hasztalan akarták, legyőzni nem tudták. De segítettek a sógornon másképp.

Akkor kezdett a takarékoskodás gondolata kísérteni. Ez kitünő gondolatnak bizonyult. A takarékoskodás ürügye alatt a kapitányi állásnak betöltetlenül hagyását határozták el. Valójában azonban ez azért történt, hogy a sógort az állásra helyettesíteni lehessen pótlék adásával, nagyobb jövedelem biztosításával.

Igaz ugyan, hogy helyettesül is csak olyan embert szabad kinevezni, aki törvényes minősítéssel bír, de hát a

A leány.

— A Selmeci Ujság eredeti tarcája. —

A leány ajkán fájdalmas mosoly futott keresztül, amint elmerülve látta beszélgetni az ifjút egy másik leánnyal. Figyelte őket, miközben reményét, eddigi illuzióit apránként adta fel. Szeme néha homályos lett a könnytől. Ez figyelmeztette arra, hogy csak később gondolkozzék, — most látnia kell. Üde, fiatal arcán Madonna-vonások jelentek meg s ajkán feledte magát az a mosoly, mely az utolsó fázist jelzi a könyezés előtt.

Ők elfogulatlanul beszélgettek. Lelkük teremtő művészelek álmat kutatta. A leány térdén egy Böcklin képet tartott s az ifjú rapszodikus szaggatott mondatokban számolt be a hatásról, melyet a kép tett rá.

— Nézze, kérem, ezt tartom az élet igazi örömeinek, — beszélt szinte önfeledten, belenézve a leány szemeibe, — mikor lelkemben egy kép, egy akkord, egy költemény hasonló hangulatot, hasonló gondolatokat ébreszt, mint abban a művész lélekben, amikor teremtett. Mikor nemcsak a hatást értem meg, de a hatás okát is s

mikor lelkileg ugyanazt élvezem, amit a teremtés pillanatában élvezett a kép, az akkord, a költemény alkotója. Ilyenkor elfelejtem, hogy csak műbarát vagyok, hogy csak gyönyörködöm, gyönyörködtetés nélkül s ezeket a pereket tartom ama disztíngvált élvezeteknek, melyeket csak az elme tökéletesedése útjában lehet feltalálni.

A leány lélekben együtt röpült az ifjával. A képre nézett s míg annak színhatásaiban gyönyörködött, lelke egy gondolatától felmelegedve pihent ismét meg. Szemei lecsukódtak s mintegy folytatta az ifjú rapszodiáját.

— Ez az én álláspontom is: a tökéletesedés mindenben, hogy a fizikum élvezetei alig gyakoroljanak rám hatást. Tökéletesedés még az élet céljában is, hol nem az egoizmus vezet többé, hanem az általános emberi. Hogy oly lelket adjak az ivadéknak, mely már egy magasabb fejlődési fázist képvisel, mint én s az emberi gondolkodás mai sekélyességét nála gondolatainak mélysége feledtesse.

A leány nem tudta tovább nézni őket. Felállt, mérhetlen bánattal szívében. Szemeiben nem könnyesepp ragyogott immár,

hanem a fájdalmas bámulat sugara. Olyan volt így, mint egy szeráf, kinek megmutatták az eget, hogy az abból való kitiltás-sal porrá zuzzák.

Elbucszott, hazament. Lelke vonaglott a fájdalomtól. Óriási irtó érzett azon melegség helyén, mely azelőtt betöltötte s nagy szegénységet. Vége, — gondolta magában, — mint egy illatnak, melyet csak épp az imént élveztem; vége, mint egy akkordnak, melyet csak a lelkem hallott, anélkül, hogy meg is tartotta volna. Napfény volt csak, mely miután egy darabig enyelegve játszott nyári szeszélyében a fa leveleivel, tovább siklik, új levelekkel játszani.

Keservesen zokogott. Zokogásában a szerelmes lány, a szentimentális bakfis hangja volt. Szép barna szemei fájdalmasan néztek körül, keresve egy-egy emléktárgyat, mely abból az időből való, mikor az ifjú még csak a szépségét kívánta s lelket nem keresett benne. S ők most együtt vannak. Lelküket apránként hálózza össze a harmónia, érzelmviláguk közös akkordok szerint zenél, ajkukon már a megértés mosolya játszik. . . .

Ó, ez volt a legkinosabb reá nézve. Irigység, harag vad féltékenység viharainak

főispán kicsire nem néz. A törvényes rendelkezéseken, ha feltűnés nélkül csinálhatja, könnyen tulteszi magát. Hiszen Pallavicini azt hiszi, hogy lekötelezettje, neki pedig a belügyminiszter sógora.

A sógor mégis belekerült a kapitányi állásba cimme és pótlékkal. Most már nagy becsületességgel és kevés tudással ítélkezik jogi szakismeretet igénylő dolgokban. Az ő kedvéért egy csomó rendőrségi tisztviselőt mellőztek, akik éppen olyan keveset értenek a joghoz mint a sógor s éppen olyan derék emberek, mint az. Jussuk még nagyobb volt az álláshoz, mint a sógornak, mert régebben szolgálják a várost.

Valakinek azonban eszébe jutott, hogy az állásokat azért szervezik, mert szükség van azokra, amiből észszerűen megint az következik, hogy az olyanokat pedig, melyekre szükség nincs, be kell szüntetni. A kapitányi állás betöltetlenül hagyásából kétségtelen, hogy az fölösleges. Ha pedig nem szükséges, el kell törölni. A takarékoskodás ezt parancsolólag követeli.

Ez aligha meg nem fordult a polgármester fejében is, mert a takarékoság gondolatával ez ügyben felhagyott s a tisztviselők fizetésemelésének tárgyalásakor kijelentette, hogy a kapitányi állás javadalmait a fizetésemelésből eredő több kiadás biztos és állandó fedezetének szánta. A takarékoság ez állás betöltetlenül hagyásánál csak hamis jelszó volt.

Az újabb ügyeskedés azonban újabb törvényteleniséget rejt magában. A törvény rendelkezései szerint ugyanis a költségvetés szoros betartása kötelező. Ez azt jelenti, hogy azt a pénzt, ami a kapitányi állásra van előirányozva csak erre szabad használni és nem másra. Ez megállapítható abból a törvényes rendelkezésből is, hogy új kiadások esetén új költségvetést kell készíteni.

visszfénye váltakozott szemeiben, összezárt ajka néma nemet kiáltott, aztán szép csöndesen esett két keze ölébe s nem leány volt többé, hanem az áhítat, a bámulat angyala. Lelkével visszazárlt abba az új világba, melyet csak az imént látott, melyet megérteni nem tudott s melyben ők ketten oly otthonosan bolyongtak. Epeztő vágy fogta el, mely könyes szemeiben új világot gyújtott, szintén abban a világban lenni, mely eddigi lelki világától oly nagyon különbözik.

Tudom, — gondolta fájdalmasan, hogy már nem szeret. Érzem, hogy szépségem már hidegen hagyja; betelt vele, mint egy virág illatával, melyet miután megunt, eldob a gomblyukából. Nagyobb igényei vannak. Lelket keres bennem, melynek csak külső tükre a szépségem; lelket, mely az ő rajongó, álmodozó, elmélkedő lelkével el tud kalandozni a tudás birodalmában, lelket, melyet nem un meg még akkor sem, ha megösmér, mert a tökéletesedés fázisai mindig új tulajdonságokkal lepik meg.

Csüggedten sóhajtott. A vágy szárnyai ezen új világban nagyon kifárasztották.

Az a valaki indítványt terjesztett a közgyűlés elé ez irányban, amitől a polgármester megijedt, mert ha a közgyűlés naivitásból az egyenes uton talál haladni és beszünteti a kapitányi állást, akkor helyettesre nincs szükség és a sógor visszaesik a magasból s elveszti a pótléket.

Ezt az esélyt úgy próbálta kikerülni, hogy a városi tanácsal intéztette el a közgyűléshez intézett beadványt abban az értelemben, hogy indítványt csak bizottsági tag terjeszthet elő s az írást irattárba rendelte tétetni. Ezzel nemcsak polgári jogokat csorbitott meg, de a közgyűlés hatáskörét is csökkentette, mert a közgyűléshez intézett kérelem felett csak a közgyűlés határozhat.

A határozat ellen felelkezés lett beadvány, melyet a közgyűléshez kellett volna beterjeszteni, mert városi gazdasági ügyről van szó. A polgármester azonban kevesebb bizalommal viseltethetik a bizottság iránt, mint annak tagjai iránta, mert a felelkezést a közgyűlés megkerülésével a miniszterhez terjesztette föl. Azt gondolta, így már szabadult.

Tévedett, mert az indítványt a bizottság egy tagja szórul-szóra magáévátette és újból a közgyűlés elé terjesztette. A közgyűlés elé terjesztette. A közönségnek tehát legközelebb alkalma lesz látni, hogyan kertelnek a városházán, hogy a kapitányi állást nem takerékoságból, hanem a sógor kedvéért hagyták betöltetlenül, láthatja majd azt is, hogy a fizetésemelésnek nincsen biztos fedezete s előbb-utóbb pótdadó emeléssel lesz fedezve a többkiadás.

A polgármesternek is maga felé hajlik a keze, ez uttal a sógor kedvéért, s kijelentéseit komolyan venni sem szabad.

Ilyen nálunk a közigazgatás közelről.

Érezte, hogy így még nem gondolkozott. Új volt az s szokatlan. Pillanatnyi kábultságérzetét érezte, ha arra gondolt, hogy erős akarattal talán elérheti e vágyak legnagyobbikát, s csüggedtséget, ha arra gondolt, mily szédítő utat kellene megfutnia.

Nézett és nem látott, érzett és nem tudott erről magának beszámolni, rajongott öntudatlanul és sirt könyvek nélkül.

Hangulatfázisai az elhatározásig vitték. Szemeiben a reménység csillant fel. Igen, tanulni fog, művelni fogja a lelkét, elindul a kiválasztottak útján a tökéletesedés felé. Vágya azon gyönyörök elérése lesz, melyeket csak a lélek érez s melyek finomak, leheletszerűek. S akkor meg fog küzdeni azzal a másik lánnyal s visszahódítja az ifjút. Éjjelt nappallá tesz e cél érdekében, hogy azt mennél előbb elérhesse.

Ajkai egy könnyű valcert dudorásztak, szemeiben felszáradt a köny.

Ott a másik társaságban pedig új irányt vett a diskurzus. A lélek szerelméről beszéltek, miközben szemeiken át két lélek cserélődött ki egymással.

Főiskolánk.

(Folytatás.)

Ily tények mellett igazán különös véletlennek lehet nevezni, hogy a selmecebányai főiskolán a tandíjat nem ösmerik. A kérdés most már csak az, hogy mit használ ez intézetnek ezen, a kort megelőző privilegiuma? Mentől szegényebb egy középiskolát végzett fiatalember, annál inkább keresi azt a felsőbb iskolát ahol a legkevesebb költséggel végezheti további tanulmányait. Ha Magyarországon minden főiskolán kell tandíjat fizetni, csak Selmecebányán nem, ugy a legszegényebb elem annál inkább erre a főiskolára fog gravitálni, mentől több pályára fog ez képesíteni. Ez pedig éppen nem kívánatos. Akárhogy is idegenkedjünk tőle kimondani, az igazság mégis az, hogy a szegény család gyermekei nem szerezhetik meg maguknak azt a társadalmi műveltséget, — mely pedig minden állásnak a külső dekorumát adja meg — mint a vagyonos szülőké. Egy főiskolának tulnyomóan szegény hallgatókkal való megterhelése tehát az onnan kikerülő társadalmi műveltségét az átlagos alászorítaná, ami célunk egyáltalán nem lehet.

Az álszabadelvűség doktrínáira tehát nagyon hallgatnunk nem szabad. Azok a szegény tanulók, akikben a tehetség és szorgalom van, a tandíjkötelezettség súlyát ezentul sem fogják érezni, azok Selmecebányán is épúgy megkaphatják a tandíjmentességet, mint most bármely főiskolán s ezenkívül a számos ösztöndíj egyikének elnyerésével még további támogatásban is részesülhetnek. Arra azonban igazán nincs szükségünk, hogy a más főiskolákról kiszoruló, mert ott gyenge bizonyítványuk alapján tandíjmentességre nem számítható tehetségtelen, szorgalom nélküli, hiányos műveltségű fiatalságot éppen a mi főiskolánk felé intézményekkel tereljük.

Ezek alapján a magam részéről annak vagyok hiva, hogy mindaddig, míg az összes hazai főiskoláinkon a tandíjat el nem törlik, az meg legyen Selmecebányán is.

Egyesületünk, azt hiszem, nagy horderejű és hasznos munkát végzett a főiskola ügyei kérdésének felvetésével és tárgyalásával. Láttuk, hogy vidéki osztályaink sok orvoslandó bajra mutattak reá és sok megszívlelendő eszmét vetettek fel. És hogy helyes uton jártak, annak legjobb bizonyítéka az, hogy a véleményekben ellentétes nézet egyáltalában fel nem merült. Egyesületünk a vitába szándékosan nem akarta a két főtényezőt, a főiskolai tanári kart és a legfőbb hatóságot képviselő miniszterium közegeit belevonni, amennyiben szándéka az volt, hogy a főiskolának volt hallgatói, minden közvetlen érdekelt fél, minden hivatalos megnyilatkozás befolyásától menten, egyedül az életben nyert tapasztalataik alapján, nyilvánítsák nézeteiket.

Azonban ezzel szemben szándékunk mindig az volt, hogy a vitának egyesületünk kebelében való lezárása után felkérjük a pénzügyminisztériumot, hogy e kérdést egy ankét elé vigye, mely a miniszterium kiküldöttjei, a tanári kar, valamint egyesületünk képviselőiből lenne összeállítva s

rozottsággal állást foglal a bányaművelés-tani tanszék kettéosztása ellen, amelyet éppen felszólaló vetett fel. Annál örvedesebb, hogy most már a gyakorlat köréből szólal meg ez a követelés, amelynek jogosultságát tagadni nem lehet. A kérdés megoldásánál azonban bizonyos óvatosság tartandó szem előtt. A reorganizáció egyik főcélja az volt, hogy a hallgatóság akkori tulterheltségén könnyítsünk. Szóló a meghosszabbított tanulmányi idő ellenére is, különösen az enciklopédiák selejtezésében igen radikális álláspontot foglalt el, amelyet nem tudott egészében keresztülvinni. De lényeges könnyebbülés mégis beállott, amelynek üdvös hatása a sikeres vizsgaeredmények emelkedő százalékszámában máris mutatkozik. Ezt a vívmányt feláldozni nem szabad s azért, ha a fő szaktárgyak ketté osztatnának, mindenesetre törölni kellene valamit az enciklopédice előadott tárgyakból. A tanrend-változásoknak számos hátrányuk van, amelyek kívánatosá teszik, hogy mindenekelőtt a mostani tanrenddel szerezzük meg a szükséges tapasztalatokat, mielőtt a változásokhoz hozzáfognánk. Ez azonban természetesen nem zárja ki azt, hogy a szaktárgyak célszerűbb csoportosításával már most foglalkozzunk s megtegyünk minden előkészületet arra, hogy egy újabb változtatás minél simábban legyen végrehajtható.

A doktori fokozat adományozási jogát a főiskola tanári kara egyhangulag kívánja és az idevonatkozó szabályzatot már fel is terjesztette az illetékes minisztériumokhoz. Az államvizsgát illetőleg, felszólaló teljesen egy nézeten van az előadói tervezettel és feltétlenül követelendőnek tartja, hogy a tanulmányok befejezését jelentő vizsga letétele ne tétessék függővé attól, vajjon tud-e a jelölt állást kapni vagy nem. A hallgatóság buzdítására kiírandó pályázatok eszméje szintén foglalkoztatta már a tanácsot, a mely utasította is a rektort, hogy a szükséges összegek beállításáról gondoskodjék. Nagy nehézséget okoz az assistensek kérdése. Igaz ugyan, hogy az illetményeket más intézetekhez viszonyítva, kielégítő módon emelte a kormány, de az állások ideiglenesek és ez oknál fogva csak nagyon kis vonzó erőt gyakorolnak szakunk kiváló fiatal erőire, különösen, ha nem szorosan vett szaktárgyakról van szó. Mindenesetre oly kérdés ez, a mely a szélesebb körű szakkörök megfontolását is megérdemli.

Szóló végül még a tanárok fizetésrendezéséről kíván megemlékezni. Konstatálni kívánja, míg egyfelől a selmeci főiskola tanárait üzemi tisztviselőknek tekintették az előző kormányok, a nélkül azonban, hogy az üzemi tisztviselőknek kijáró mellékjövödelmekben részesítették volna, addig másfelől megvonták tőlük a magyarországi összes oktatószemélyzetnek juttatott korpótlékokat is. Tekintettel arra, hogy a selmeci főiskolát végzett mérnököktől megkivánt tudás semmiben sem áll a többi technikusé mögött, tekintettel arra, hogy a megoldandó feladatok sem csekélyebbek azoknál, a melyek a többi mérnökök hivatását alkotják: a főiskola tanári kara arra az álláspontra helyezkedett, hogy fizetése a müegyetemi tanárokéval azonos alapon rendezessék, a minthogy intézetünknek a

müegyetemmel való egyenrangusítását az egész vonalon követelnie kell. Az egyesület figyelmébe ajánlja ezt a kívánságot is és végül arra is kéri a bányá- és kohómérnökök érdekeit képviselő tekintélyes testületet, hogy a körvonalaiiban vázolt törekvéseiben a főiskola tanári karát az egész szak érdekében hathatósabban támogatni sziveskedjék.

(Vége.)

H I R E K.

Kérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akiknek előfizetése f. hó 1-én, vagyis a mai nappal lejárt, sziveskedjenek az előfizetési díjat a Selmeci Ujság kiadóhivatala Zólyom címre mielőbb beküldeni.

— **Az új bányaigazgató.** *Svehla* Gyula min. tanácsos bányaigazgató helyébe, a a pénzügyminiszter mint értesülünk *Grillusz* Emil a pénzügyminiszteriumba beosztott főbányatanácsost nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap augusztus 1-i számában fog megjelenni. Ugyanekkor jelenik meg *Svehla* Gyula min. tanácsos nyugdíjaztatása is. A pénzügyminiszter *Grillusz* Emil helyére *Bárdossy* Antal bányatanácsost nevezte ki főbányatanácsosi címmel. Ugyanecsk címzetes főbányatanácsos lett *Remenyik* Lajos bányatanácsos. *Neubauer* Ferenc nagybányai bányaigazgató min. tanácsosi címet és jelleget kapott.

— **Kinevezések.** A m. kir. földművelésügyi miniszter a lipótújvári erdőhivatalhoz beosztott *Heim* János erdészt főerdesszé, a besztercebányai erdőigazgatóságához beosztott *Pauer* Jenő erdészjelöltet erdészszó nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Langenthal* Lenke dobsinai közs. polgári iskolai tanítónőt az ugyanottani áll. polgári iskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Kitüntetés.** Hir szerint *Schvehla* Gyula miniszteri tanácsos, bányaigazgató nyugdíjaztatása alkalmából érdemei elismerésül a Lipóttrend kis keresztjét fogja kapni. A nyolcszegletes vöröszománcos, fehérén szegélyezett keresztet F. I. A. betűk (Franciscus Imperator Austriae) vannak »Integritatei et merito« körülírással, a másik lapon pedig tölgylomb koszoruban Lipótt jelszava »Opesregum cerda subditorum olvasható; a kereszt felett a császári korona függ. A kis keresztet a lovagi rang nyerhető kérelemre. A rend osztrák katonai és polgári rend.

— **Halálozás.** *Krutkovszky* Károly a selmeci bánya m. kir. kohó főnöke, bányatanácsos enyhébb jellegű gyomorbetegségének gyógykezelése végett Karlsbadban időzött s ott e hó 26-án szívszélhűdés következtében hirtelen elhalt. Tetemét hozzátartozói Selmecbányára hozatták, ahova teherárúként ónozott érckoporsóban 29-én érkezett oroszlásnak indult állapotban. A temetést 29-én délután tartották a vasuti állomásról. Azon kartársai, a bányaigazgatósági és városi tisztviselők nagy számban voltak jelen.

— **Kitüntetett gyorsíró.** Szegeden tudvalevőleg gyorsíró kongresszust s ezzel kapcsolatban gyorsírási kiállítást rendezett a szegedi Markovits gyorsíró kör. Ezen a kiállításon nagyon sokan vettek részt a külföldről, valamint Magyarországból. A kiállítás bírálóbizottsága a múlt héten fejezte be munkálatait. A bizottság ítélete egy fiatal selmeci bánya ifjút *Vudý* Alfrédet, *Vudý* Antal dohánygyári aligazgató fiát is kitüntette, még pedig *ezüst éremmel*. A »Selmeci bánya gyorsírókör« elismerő oklevelet nyert.

— **A kath. kir. gimnázium.** A selmeci bánya kath. gimnázium ez év szeptember havában kezdődő tanévben már VII. osztállyal, a jövő év szeptember havában kezdődő tanévben pedig VIII. osztállyal lesz kiegészítve. A gimnázium igazgatósága ez uton is felhívja a szülők figyelmét arra, hogy a gimnázium VII. osztálya már szeptember hó elején megnyílik. Az elérhetetlennek gondolt vágy tehát teljesedésbe megy. Értesülésünk szerint, melyet nem a gimnázium köréből szereztünk, a gimnázium kiegészítése az ezen évben megindult új mozgalomnak eredménye, melyben Podhragyay Pál prépost plébánosnak és Fodor László dr. főiskolai tanárnak van a legnagyobb része.

— **Erdészek gyűlése.** Miskolcra táviratozzák lapunknak: Borsod-, Gömör- és Hevesvármegyék erdészeti egyesülete vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését Miskolcon, amelyen az egyesület tagjai nagy számban jelentek meg. A földművelésügyi miniszterium képviselőjében jelen volt Lászlóffy Gábor főerdőtanácsos, képviseltette magát továbbá Borsodmelye, a kereskedelmi és iparkamara, a borsodi bükk-egylet, a borsod-miskolci közművelődési és muzeumegyesület. Az évi jelentések megtétele után Enyedy János erdész tartott érdekes felolvasást a diósgyőri kincstári erdőkről. Ezután megejtették a szavazásokat, amelyek után erdőgazdasági ügyeket tárgyaltak és elhatározták, hogy a jövő évi közgyűlést Rozsnyón tartják meg. Délután az erdészek megtekintették Miskolc város nevezetességeit, másnap pedig a diósgyőri vasgyárhoz és papírgyárhoz tettek kirándulást.

— **Tituszjárvány Selmecbányán.** Ugy látszik ismét lesz részünk benne. A napokban négy megbetegedés történt. Jó lesz vigyázni!

— **Színpadról — az életbe.** *Lendvai* (Lakatos) Micit, akit színházlátogató közönségünk a Halmay társulatából ösmer s utóbb a pozsonyi szintársulat szubrettje volt, — a múlt napokban vette feleségül szigetthi *Bartos* József.

— **Külföldi ásványvizek megadóztatása.** Wekerle dr. miniszterelnök mint pénzügyminiszter leiratilag értesítette a Balneológiai Egyesületet, hogy a külföldi ásványvizeknek a jövő esztendőben való közönségkinti fogyasztási adóval történő megadóztatását megengedhetőnek tartja. Ha ezen megadóztatás általánossá válik, egy nagy lépéssel közeledünk annak a megvalósulásához, hogy a külföldi ásványvizek helyett a magyar ásványvizeket fogja közönségünk vásárolni.

— **Birtokeladás.** A város tulajdonát képező Ertl major a mezőgazdasági épületekkel s a hozzá tartozó és vele kapcsolt

az ezen ankét által közösen megállapítandó programm lenne aztán az a zsinormérték, mely a főiskolának átalakításánál szem előtt volna tartandó.

Egyesületünk ezen óhajának, mint előadó, az által hiszek leginkább megfelelni, ha azt indítványozom, hogy egyesületünk ezidei közgyűlésén mondja ki, hogy a főiskola szervezetének, tan- és vizsgarendjének megváltoztatását szükségesnek tartja és óhaját a következő pontokba foglalja:

1. A selmecbányai főiskola bányászati és kohászati egyetemre fejlesztessék.

2. A bányászati és kohászati egyetem az eddigi fakultásokon kívül oklevelet adjon geológusoknak, vegyészeknek, kerámiai, üveg- és gázgyári mérnököknek, továbbá viz, ut, vasut, hidépítő és földmérő mérnököknek.

3. Az új egyetem fenhatósága a vallás-és közoktatásügyi minisztérium legyen.

4. A bányászati és kohászati egyetem méltóságának megfelelő autonomiával látandó el.

5. A tanárok függetlensége biztosíttassék.

6. Megfelelő fizetésben részesüljenek.

7. Kevésbé legyenek megterhelve.

8. Laboratóriumok, kísérleti telepek létesíttessenek.

9. Tanárok, tanársegédek csak a gyakorlati életben is bevált egyének lehessenek.

10. Hozassék be a magántanári intézmény.

11. A tanítás az életre neveljen s szelme az legyen, hogy hallgatóit üzleti érzékkel ellátott gyakorlati mérnökökké nevelje.

12. A kötelező tantárgyak között a kellő helyet foglalják el a kereskedelmi, ipari, közigazgatási jog és társadalomtudomány.

13. Gondoskodjék a főiskola a modern nyelvek tanításáról.

14. A gyakorlati kiképzésnél a kézimunka, a kísérleti telepeken való foglalkozás is behozandó.

15. A gyűjtemények, könyvtár a hallgatóknak egész napon át rendelkezésükre álljanak.

16. Tudományos kérdésekre pályadíjak tüzendők ki.

17. Tanszabadság a technikai tudományok lényegének megfelelő korlátozással a semesterenkint indexre vett tárgyak mennyiségének szabad megválasztásával.

18. Míg Magyarország összes főiskoláin tandíjmentesség nincs, a hallgatók Selmecbányán is fizessenek tandíjat.

19. Vizsgálatra meghatározott időszakon belül a hallgató bármikor jelentkezhet.

20. Az oklevél az utolsó kötelező vizsgaletétele után azonnal kiadandó.

21. A bányászati és kohászati egyetemnek adassék meg a jog, hogy az arra érdemes szakegyéneknek, az előírt vizsga eredményes kiállása esetén a doktori címet adományozhassa.

Kérje az egyesület a nagyméltóságú pénzügyminisztériumot, hogy a főiskola ügyeinek elbírálására mielőbb ankétet hívjon össze, mely a minisztérium vezetésével a főiskolai tanári kara és egyesületünk képviselőinek közreműködésével állapítaná meg a programot, mely az átszervezésnél zsinormértékül szolgálna.

Budapest, 1907. június hó 3-án.

Gálócsy Árpád
előadó.

Az előadói javaslat után Hermann Miksa szólalt fel.

Mindenek előtt köszönetét fejezte ki az igazgató-tanácsnak a tanácskozáshoz való meghívásáért és szívesen ragadja meg a kínálgató alkalmat, hogy a főiskola ügyéről bővebb tájékozást adhasson. Hangsúlyozza felszólalásának tisztán informatív jellegét, amelynek megőrzése végett a felolvasott előadói és az osztályok véleményeivel szemben e helyen állást foglalni nem kíván, annyit azonban már most is megjegyezhet, hogy a legfontosabb elvek megállapításában a főiskolai tanács felfogása teljesen egy csapáson halad az imént hallott véleményekkel.

Abban a fejlesztési programmban, amelynek összeállításával a tanács ismételtén és behatóan foglalkozott és most is foglalkozik, előkelő helyet foglal el a laboratóriumi ügy és a kísérleti irány meghonosítása. A kormány elismerésre méltó áldozatkészséggel karolja fel a törekvéseket, amelyeknek első gyümölcse a 87.000 K nyi összköltséggel most épülő vaskohászati laboratórium. A vele szoros kapcsolatban álló és 100.000 K-nyi költséggel épülő villamos központ azonkívül, hogy villamos energiával fogja ellátni az intézetet minden részében olyan berendezésű, hogy egyúttal a tanítás céljait is szolgálhassa. Kiváló gondot fordít a főiskola a kémia tanítására is, amelynek céljait a 280.000 K összes költséggel létesítendő és szintén már engedélyezett kémiai intézet fogja szolgálni. Igen sajnálatos azonban, hogy az új intézmények létesítése elé a telekbeszerzés nehézségei gördítenek akadályokat.

Még csak azután lesz kikérendő mintegy 250.000 K egy gépészeti laboratórium számára. Ezzel korántsem a műegyetemekkel kapcsolatos ilyenmü intézményeket akarja az intézet utánozni, de rendkívül szükségesnek mutatkozik egy olyan laboratóriumnak a létesítése, a hol számos, a bányászattal és kohászattal kapcsolatos gépészeti kérdés lesz tanulmányozható, a hallgatóknak pedig alkalma nyílik a mérési módok és a legfontosabb géprészek alapos megismerésére. Ugyancsak túl van már az első tanulmányozás stádiumán az ércelőkészítési laboratórium ügye mintegy 50.000 K költségelőirányzattal, míg a geodéziai intézet kibővítésével most foglalkozik az erre hivatott tanár. E nagyobb szabású befektetésekkel párhuzamosan halad a már meglévő bányászati és közös tanszékeknek a felszerelése is és biztatók a kilátások arra nézve, hogy az erre szükségelt összegnek első részlete, mintegy 48.000 K. már az 1908. előirányzatban fog fedezetet találni. Ebből az összegből a bányamiveléstani, a két géptani, a fémkohászattani tanszékek az általános felszerelés kiegészítésére részesülhének, míg a bányavegytani tanszéknel az elektrokémia, az ásványtaniánál a telepismerettan, a mechanikánál pedig a grafosztatika és vasszerkezetek tanítása tették szükségessé a rendkívüli költségek kikérését. Feltétlenül szükségesnek mutatkozott továbbá különösen a könyvtár állandó kiegészítésére és a tanszerek beszerzésére rendelt összegnek az emelése is és szakunk, valamint intézetünk joggal tarthat igényt arra, hogy ebben a tekin-

tetben is helyreálljon a helyes arány a műegyetemmel.

Hogy ez az arány ezidőszerint még nincs meg, mutatja a következő kis statisztikai összehasonlítás. A rendes tanároktól előadott, vagy egyébként kötelező tantárgyak száma ugyanis a műegyetemen 87, nálunk 80, vagyis a műegyetemen előadottaknak 92 %-a. Igaz, hogy az előadói órák száma hetenkint és egy semesterre redukálva, nálunk a műegyetemiéknél csak 68 %-át teszi ki, de ezzel szemben a tanszékek száma a műegyetemiéknél már csak 59 %-át, a könyvtárra fordítható összeg a műegyeteminek 47 %-át és a tanszerek beszerzésére fordítható összeg ennek csak 46 %-át teszi ki. Különösen az utóbbi összeg nem felelt meg a tényleges szükségletnek s ez az oka annak, hogy a folyó kiadások fedezése után alig maradt fenn annyi, hogy új műszereket, vagy egy-egy kísérleti készüléket beszerezni lehetett volna. Pedig ezekre van nagy szükség, míg a szerkezeti modellek beszerzésére állandó gondot kell fordítani.

Az imént felhozottak talán teljes fényt vetnek főiskolánk fejlesztési programjának azon részére, amely a kísérleti irány előbbrevitelét célozza s amelynek végeredménye a buvárkodás mellett nem lehet más, mint az, hogy a hallgatóságunk már az iskolán is, a körülötte lájatszódó tünetmennyek helyes megfigyelésére és értelmezésére szoktassék. Nem kevesebb lelkiismeretességgel foglalkozik azonban a tanári kar intézetünk azon egyéb ügyével is, amelyeket az osztályok véleményei érintenek.

Könyvtárunkat már a mostani prorektor tette az ifjuság számára is hozzáférhetővé, azáltal, hogy megfelelő olvasóteremről gondoskodott. A főkönyvtár mellett fennálló kézikönyvtárban megvannak mindazok az alapvető munkák, a melyekre az előadásokon hivatkozás történik és az eredmény kielégítő, noha az általánosan tapasztalható nyelvismeret hiánya mindenestre lényegesen megnehezíti ifjuságunknak az irodalommal való s annyira kívánatos foglalkozást.

A rajz tanításában a gépies másolás jóformán egészen eltűnt s több tanszék van, melynél intenzíve folyik a vázlatrajzok készítése az előadások folyamán is. Felsőaló a maga részéről lelkes híve ennek az irányzatnak.

A tanulmányi utazások kiszélesítése, bár egyébként igen kívánatos is, a feldolgozandó előadási anyag nagysága mellett ma alig lehetséges. De ezen a téren intézetünk semmivel sem áll a műegyetem mögött és a mi a tanárok tanulmányi utazásait illeti, teljes elismeréssel kell adoznunk felettes hatóságunknak, amely ezen kiküldetések becsét teljes mértékben értékli és ennek megfelelően intézkedik is.

Az osztályok véleményeinek felolvasánál hangoztatott az a körülmény, hogy a legutolsó reorganizáció alkalmával a szakmunkások nem részesültek a megfelelő kiszélesítésben, nem került ki a tanári kar figyelmét sem. De ennél a pontnál igen megnehezítette helyzetünket egy tekintélynek elfogadott szakember az által, hogy a reorganizációt megelőző ankéton egész hatá-

latos szántóföldekkel és rétekkel együtt a városháza tanácstermében augusztus 8-án délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen lesz eladva esetleg bérbeadva. Kikiáltási ár az eladásra nézve holdanként 500 K, bérbeadásra holdanként 20 korona.

— **Bankmellékhely Léván.** Az osztrák-magyar bank budapesti igazgatósága elhatározta, hogy Léván bankmellékhelyet állít fel, mely a nyitrai fiókintézettel fog üzletileg érintkezni és hogy ezen bankmellékhely teendőinek közvetítésével a Bars megyei Népbank Részvénytársaság Aranyosmaróton, illetőleg ennek lévai fiókja bízott meg. A bankmellékhely létesítése folytán Léva bankpiac jellegével ruháztatik fel. A mellékhely üzleti működésének megkezdése után ottan az összes bankpiacokra szóló bankképes váltók és szintugy az összes bankintézeteknél és bankmellékhelyeknél Léván fizetendő bankképes váltók leszámítolás végett benyújthatók. Továbbá az összes bankintézetek az említett helyen fizetendő váltókat, utalványokat, hitelleveleket, stb. bizományszerű beszedés végett átvehetnek. Végül megjegyezzük, hogy az említett mellékhely működésének kezdő időpontja a hírlapok utján fog közzététetni.

— **A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület kérelme.** A földmivelésügyi min. nagyobb számú baromfi keltető gépet szerzett be és oszt ki a kisgazdák között a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete utján. A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület arra tekintettel, hogy a felvidék gazdálkodási viszonyai, főleg a birtoktestek szétosztottsága folytán a kisgazdák ott nagyobb mennyiségű baromfit egyszerre nem nevelhetnek, felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez, amelyben azt kéri, hogy az állam részéről beszerzett baromfikeltető gépek egy részét középirtokosok részére osszák ki.

— **A Fmke közgyűlése.** A Felvidéki Magyar Közmivelődési Egyesület augusztus 27-én tartja meg XXV. rendes közgyűlését Nyitra városában. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Az ügyvezető alelnök megnyitója és beszámolója az egyesület negyedszázados munkásságáról. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag kiküldése. 3. Az egyesület védnökének és elnökének megválasztása s ennek kapcsán az elnök székfoglalása. 4. Árpád vezér emlékezete, halálának ezredik évfordulója alkalmából. Tartja Czobor László orsz. képviselő. 5. Az elnökség 1906—1907. évi jelentése és az igazgatóválasztmány határozati javaslati. 6. Az egyesület 1906. évi zárszámadása és a törvényszerű fölmentvény megszavazása. 7. Az egyesület 1908. évi költségvetése. 8. Az 1908. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. A központi pénztárosi állás betöltése. 10. Indítványok, amennyiben az elnökséghez szabályszerű időben érkeztek. — A közgyűlést megelőző napon délután 5 órakor az igazgató választmány tart ülést, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse.

— **Tisztujtás Besztercebányán.** Besztercebányán a folyó hó 20-án tartott v. közgyűlés a városi erdőmesteri állásra Hrdina László eddigi v. erdőfelügyelőt, az

ujjonnan szervezett erdőhivatali segédnek Nyilas, (Novotny) Géza I. o. m. kir. famestert, mint egyedüli pályázókat választotta meg.

— **Hanzli a sörben.** A sörivők panasztát, hogy a sörmérésekben a sörtöket a csap alatti dézsába csorgott sörrel szaporítják, a miniszteriumban is, úgy látszik megelégtették. Szigorú rendelet utasítja a rendőrhatalóságokat, továbbá a városi és járársorvosokat, hogy ezt a visszaélést ellenőrizzék s 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel sujtsák az egészség elleni kihágás elkövetőit, akár hivatalból, vagy pedig magánpanaszra indítják meg az eljárást, az illetékes pénzügyigazgatóság megkeresendő.

— **A ragadós állatbetegségek.** A ragadós száj- és körömfájás az ország területén ismét terjedni kezd. Erre való tekintettel Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter most körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben részletes utasítást ad a betegség elfojtásánál követhető eljárásra nézve. A miniszter rendeletében különösen hangsúlyozza, hogy úgy a hatóságok, mint az állatorvosok világossítsák fel a közönséget a betegség nagy jelentősége felől, tanítsák ki, miként védekezzenek a betegség ellen és figyelmeztessék, hogy ha a betegség az elővigyázat dacára fejlődik, arról az első tünetek jelentkezése után azonnal tegyenek jelentést a községi előjáróságnál, a hatóság által elrendelt óvintézkedéseket pontosan hajtsák végre és a betegség megszűnté után a fertőtlenítést lelkiismeretesen teljesítsék.

— **Az eperjesi Collegium jogakadémiájáról.** A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület eperjesi collegiumának jogakadémiáján az 1907/8. tanév I. felére a beiratások 1907. szeptember 1-től 12-ig eszkozlendők; az előadások szeptember 16-án veszik kezdetüket. Utólagos felvételnél szeptember 13—15 napjain dékáni-, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, akik tényleg katonai szolgálatukat f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1—8 napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szeptember 1-től 15-ig terjed. A félévi tandíj 50 kor. Evangelikus lelkészek, tanárok és tanítók fiai, tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra, minden további folyamodás nélkül a tandíj felét fizetik. A jogakadémiai hallgatók vallásfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a Collegium kebelében fennálló, ujonnan épített s kényelmesen felszerelt tápintézet kedvezményeiben; ebéd- és vacsoráért az első félévben szeptember 1-től december végéig 60 korona, csak ebédért 34 korona fizetendő. Joghallgatók havonként is beiratkozhatnak. A szünidőben mindennemű felvilágosítókkal, levélbeli megkeresésre is, szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

HIRDETÉSEK.

Dr. Szegedi Sándor

egyetemes orvostudor f. évi augusztus hó 1-től a Népbank melletti Heim-féle házban lakik, ahol a szokott időben folytatja orvosi gyakorlatát.

Selmecbánya

és

Hont vármegye

közügyeinek

őszinte és bátor

szószólója

a

Selmeci Ujság.

Szerkesztőség :

Selmecbánya, Deák Ferenc-u. 2.

Kiadóhivatal:

Nádossy Ferenc Zólyom,

hová a hirdetési díjak s vidéki

előfizetési pénzek küldendők.

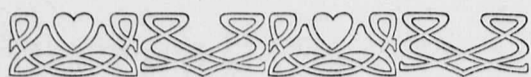

Nádossy Ferenc Zólyom.

Motorerőre berendezett könyvnyomda.

Könyvkötészet. Nyomtatvány-raktár. Ruggyanta-bélyegzők. Lapkiadóhivatal.

TELEFON 11.

MODERN GÉPEKKEL,

□ nagymennyiségű □
□ BETŰANYAGGAL □

◦ felszerelt motorerőre berendezett ◦

KÖNYVNYOMDÁM

minden e szakmába vágó munkát

⇌ gyorsan s pontosan szállit. ⇌

▽△▽

Vállalatom a kor színvonalán áll s

a felvidék egyik elsőrangú könyv és

== műnyomó intézete. ==

△▽△

Munkáim izléses, pedáns kivitelére

= = nagy gondot fordítok = =

Terjesszük

a Selmeci

Ujságot!

Nyomatott Nádossy Ferenc gyorsajtóján, Zólyomban.

A

SELMECI UJSÁG

egyes számai özv.
TILL DÉNESNÉ do-
hány és szivar tőzs-
déjében kaphatók.

Igen tisztelt háziasszony!

— Tegyen kísérletet a —

MUNK-féle elsőrendű

szinszappannal.

Hatása páratlan!

VÉDJEGY: Orrszarvu és kasza.

MUNK SIMON

szappangyáros Saybusch 10. szám. Alapított 1846.

Egyedül csak a

Singer Co.

varrógép részvénytársaságnál kaphatók.

Fióküzlet minden nagyobb városban.

Selmecbánya: Kossuth-Lajos-tér 4.

Szives figyelmeztetésül! Minden varrógép, melyet más varrógép üzlet „Singer varrógép“ elnevezés alatt forgalomba bocsát, csak utánzata egyik régebbi szerkezetünknek, amely családi gépeink új szerkezeténél fogva úgy szerkezet, mint használhatóság tekintetében a mienktől nagyon távol áll.